

Régiók Európai
Bizottsága

HU

Háttérfeljegyzés az alábbi témához:

Fenntartható élelmiszerpolitika

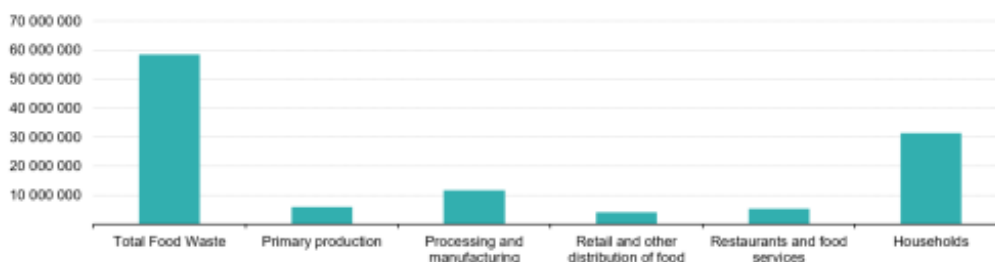

TÉNYEK ÉS SZÁMADATOK

- Az **üvegházhatást okozó gázok** kibocsátásának 34%-a az élelmiszerrendszerekből származik¹.
- Az EU-ban a felnőtt népesség több mint fele² és a 15 évesek egyötöde **túlsúlyos vagy elhízott**³.
- Az európaiak évente közel 59 millió tonna élelmiszert **pazarolnak el** (131 kg/lakos), ami 130 milliárd EUR költséget jelent⁴.

Food waste estimations in the European Union, 2020
(tonnes of fresh mass)

Forrás: [© Európai Unió, 2023](#)

- **Élelmiszerszegénység:** az európaiak 8,6%-a nem engedheti meg magának a megfelelő étkezést, az idevonatkozó százalékos arány Bulgáriában (54,6%), Görögországban (45,6%) és Szlovákiában (36%) a legmagasabb⁵.
- **Az élelmiszerköltségek** 2023 februárjában 19%-kal emelkedtek az EU-ban⁶. A tojás például átlagosan 30%-kal volt drágább, mint az előző évben⁷.
- Oroszország Ukrajna elleni inváziója destabilizálta az **uniós élelmiszerpiacot**, melynek ellátási láncjaiban a Covid19 már eleve zavart okozott.
- **Az éghajlatváltozás** kedvezőtlen hatást gyakorol a mezőgazdaságra, és az előrejelzések szerint Dél-Európa egyes részein a haszonnövények termelékenységének csökkenését, Észak-Európában pedig a növénytermesztés feltételeinek javulását fogja előidézni⁸.
- Az agrár-élelmiszeripari válság hatásáról szóló RB-tanulmány szerint⁹ az uniós régióknak:
  - át kell állniuk a **helyi gabonatermesztésre** és a biogazdálkodásra,
  - az élelmiszerrendszerek regionális szintű megerősítése érdekében szerves trágyákat kell alkalmazniuk, és korlátozniuk kell a külső inputanyagoktól való függőséget.

---

1 [Concepts for a sustainable EU food system, JRC.](#)

2 Uo.

3 [Overweight and obesity among children and adolescents, OECD.](#)

4 [Európai Bizottság.](#)

5 [Eurostat.](#)

6 [Trading Economics.](#)

7 [Eurostat.](#)

8 [Climate change threatens future of farming in Europe, Európai Környezetvédelmi Ügynökség.](#)

9 [CoR study on repercussions of the agri-food crisis at local and regional level.](#)

FŐBB TERÜLETI EREDMÉNYEK ÉS/VAGY KIHÍVÁSOK

- Az EU-ban a GDP mintegy 14%-át kitevő **közbeszerzés** az iskolai és kórházi étkezdék közétkeztetési szerződéseinek révén erőteljes katalizátor lehet a fenntarthatóbb (helyi és bio) élelmiszerellátás biztosításához¹⁰.
- **A közétkezdék és a mezőgazdasági kistermelők összekapcsolása klasszikus példája a mindenki számára előnyös helyzetnek:** a helyi termelők stabil jövedelemhez, a konyhák pedig egészséges alapanyagokhoz jutnak. Ezenfelül lehetővé teszi, hogy az önkormányzatok hosszú távú partnerségeket alakítsanak ki a helyi biogazdálkodókkal, és ösztönzi a hagyományos gazdálkodókat a biogazdálkodásra való átállásra¹¹. Végezetül a társadalmilag felelős élelmiszer-beszerzés segíthet megelőzni a mezőgazdasági termelők pályaelhagyását, és a teljes ellátási lánc mentén ösztönzőleg hathat a szociális gazdaságra és a szociális szövetkezetekre.
- A helyi és regionális önkormányzatok különböző megközelítéseket alkalmaznak annak érdekében, hogy a meglévő jogszabályi kereten belül **a helyi és regionális szinten előállított élelmiszereket bevegyék az élelmiszer-beszerzéseikbe.**
- **A jobb minőségű, fenntarthatóbb, helyi és egészségesebb élelmiszerek** – köztük az ökológiai termékek – **iránti megnövekedett kereslet** új lehetőségeket teremthet a vidéki gazdaság számára. A biogazdálkodás növekvő népszerűsége munkahelyeket és jövedelmet teremt, hozzájárulva ezáltal a vidéki térségekre vonatkozó hosszú távú jövőképek célkitűzéseikhez, amelyek célja, hogy „erősebbé, összekapcsolttá, rezilienssé és virágzóvá” tegyék ezeket a területeket¹². Az RB ezért meggyőződéssel támogatja „a termelőtől a fogyasztóig” stratégiában meghatározott uniós célkitűzést, amely szerint 2030-ra a mezőgazdasági földterületek 25%-át ökológiai gazdálkodás alá kell vonni. Ez az ambiciózus célkitűzés akkor érhető el, ha a kereslet és a kínálat együtt fejlődik. Ezért a sikerhez elengedhetetlenek a termelés fellendítésére, az ökológiai élelmiszer-ellátási lánc egészében a kiválóság jutalmazására és az ökológiai élelmiszerek fogyasztásának előmozdítására irányuló szakpolitikák és gyakorlati megoldások.

Forrás: [Európai Unió, 2021.](#)

---

¹⁰ [A fenntartható uniós élelmiszer-politikáról szóló RB-vélemény](#), elfogadva 2017 márciusában.

¹¹ [A biogazdálkodásra vonatkozó uniós cselekvési tervről szóló RB-vélemény](#), elfogadva 2021. decemberben.

¹² [Európai Bizottság.](#)

FŐBB ÜZENETEINK (AZ RB SZAKPOLITIKAI KÉRÉSEI)

Az Európa jövőjéről szóló konferencia következtetési között szerepel az a cél, hogy a fenntarthatósági elvek és a környezet tiszteletben tartása, a biológiai sokféleség és az ökoszisztémák védelme, valamint az élelmezésbiztonság biztosítása mellett fokozatosan át kell térni a biztonságos, fenntartható, igazságos, az éghajlatváltozás elleni küzdelemért felelős és megfizethető élelmiszer-termelésre.

Az RB ugyanennek a célkitűzésnek a megvalósításán dolgozik, ahogy azt véleményeiben és munkaértekezletein is kifejtette:

1. fontos a **szakpolitikai koherencia** biztosítása és a **fenntarthatóság általános érvényesítése** valamennyi kapcsolódó szakpolitikai területen;
2. többszintű együttműködés kialakítása révén **tisztázni** kell az élelmiszerrendszer valamennyi szereplőjének **felelősségi köreit**;
3. a fenntarthatóság különböző vetületei közötti kompromisszumok minimalizálása érdekében harmonizált és tudományosan megalapozott **címkézést** kell bevezetni **az élelmiszerek fenntarthatóságára vonatkozóan**, külön egyedi mutatókkal;
4. az **uniós iskolagyümölcs-, iskolazöldség- és iskolatejprogram** felülvizsgálatának támogatása annak érdekében, hogy fokozzák az egészséges, inkább növényi alapú és fenntartható táplálkozáshoz hozzájáruló termékek fogyasztását, ugyanakkor a fenntartható gazdaságokban folytatott oktatási tevékenységek révén ismét kapcsolatot alakítsanak ki a mezőgazdasággal;
5. a városok és régiók kulcsfontosságú szerepének hangsúlyozása egy olyan **élelmiszer-környezet kialakításában**, amely előmozdítja a megfizethető, elérhető, fenntartható és egészséges étrendet, miközben a fenntartható módokat alkalmazó termelőket is támogatja megfelelő várostervezés révén, amely megkönnyíti az egészséges és fenntartható élelmiszerekhez való hozzáférést.

A **helyi és regionális önkormányzatok számára**: a fenntartható, egészséges, szezonális és helyi élelmiszerek **közbeszerzése** hatékony eszköz a fenntarthatóbb élelmiszerrendszerekre való átálláshoz. A közbeszerzési kritériumok stratégiai alkalmazása számos előnnyel jár: egészséges és fenntartható élelmiszerek bevezetése a közétkeztetésbe, a figyelemfelkeltés és az élelmiszer-pazarlás csökkentésére vonatkozó célok teljesítése. Ennek ellenére a helyi és regionális önkormányzatok számos akadállyal szembesülnek, amikor fenntarthatóbb élelmiszereket kívánnak beszerezni a közétkeztetéshez. Ezért:

1. az Európai Bizottságnak tisztázni kell a közbeszerzési szabályaiban meglévő korlátokat fenntarthatósági kritériumok alkalmazásával és olyan intézkedések bevezetésével, mint például a helyi szintű végrehajtás pénzügyi és technikai támogatása, valamint olyan gyakorlati útmutatók bevezetése, amelyek segítségével a közbeszerzési tisztviselők stratégiaibb módon tudják alkalmazni a közbeszerzést;
2. az uniós közétkeztetésre vonatkozóan minimumszabályokat és országspecifikus progresszív célokat kell meghatározni.

A SZAKPOLITIKA GYAKORLATI MŰKÖDÉSÉNEK SZEMLÉLTETÉSE

ÖkoKauf Wien – fenntartható közbeszerzési program

Forrás: [Bécs városa](#).

Körülbelül 30 000 alkalmazottal a **Bécsi Kórházzövetség** évente közel 295 000 fekvőbeteg és 2,8 millió járóbeteg gondoz, valamint naponta körülbelül 30 000 ételt szolgál fel; a felszolgált élelmiszerek 34%-a ökológiai eredetű, főként helyi beszállítóktól származik.

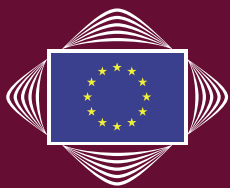
Bécs városa a következő **kötelező beszerzési kritériumokat** állapította meg:

- az étel legalább egy fő összetevőjének bioterméknek kell lennie,
- kizárólag szezonális gyümölcs- és zöldségfélék használhatók,
- az adagok legfeljebb bruttó 90 g húst tartalmazhatnak,
- a halat fenntartható osztrák halászatból vagy biogazdaságból kell beszerezni.

2011 és 2016 között körülbelül 4,4 millió adag ételt fogyasztottak a „Natürlich gut Teller” program keretében.

- A referenciaidőszakban a felszolgált ételek 56%-a vegetáriánus, 24%-a halétel volt, és 20%-a tartalmazott húst. Az ételek általános összetételét tekintve a gyümölcs- és zöldségtartalom 87%, a haltartalom 8%, a hústartalom pedig 5% volt.
  - Évente 24 000 kg biogyümölcsöt és -zöldséget használnak fel, ami 12 hektárnyi ökológiai gazdálkodás alá vont mezőgazdasági földterületnek felel meg.
  - Összesen 190 000 kg szezonális gyümölcsöt és zöldséget vásároltak, amivel 21 600 tonnányi szén-dioxid-kibocsátást előztek meg.
  - A húsadagok csökkentése évente 57 000 EUR megtakarítást eredményezett, 7 tehénnel, 65 sertéssel és 853 csirkével kevesebbet kellett levágni. A vízfelhasználás is csökkent 233 000 m³-rel.
- A kizárólag helyi halak felhasználásával évente további 150 000 eurót takarítottak meg.

Ez a program **számos környezeti előnnyel** jár: ilyen arányú bioélelmiszer-felhasználással Bécs városa évente máris mintegy 11 700 tonna szén-dioxid-egyenértéket takarított meg; 2008 és 2012 között ez mintegy 58 600 tonna szén-dioxid-egyenérték megtakarítását jelentette.

Régiók Európai
Bizottsága

Az 1994-ben létrehozott Régiók Európai Bizottsága egy európai uniós politikai közgyűlés, amelyben 329 regionális és helyi szintű képviselő – például régióelnök vagy városi polgármester – vesz részt mind a 27 tagállamból, több mint 446 millió európai polgár képviseletében.

Készítette a Régiók Európai Bizottságának Kommunikációs Igazgatósága

© European Union, 2023

Rue Belliard/Belliardstraat 101 | 1040 Bruxelles/Brussel | BELGIQUE/BELGIË

Tel. +32 22822211 | e-mail: visuals@cor.europa.eu | www.cor.europa.eu

 @EU_CoR | /european.committee.of.the.regions

 /european-committee-of-the-regions | @EU_regions_cities

Catalogue number: QG-03-24-048-HU-N

ISBN: 978-92-895-3242-6

DOI:10.2863/329026

© European Union, 2023

Eltérő rendelkezés hiányában ez a dokumentum a Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) licenc alá tartozik (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0>). Ez azt jelenti, hogy a további felhasználás a forrás megfelelő feltüntetésével és minden változtatás jelzésével megengedett. A nem az Európai Unió tulajdonában álló anyagok felhasználására vagy többszörözésére adott esetben közvetlenül a szerzői jogok tulajdonosától kell engedélyt kérni. Ennek megfelelően ha az adott tartalomban harmadik fél is szerepel a források között, adott esetben további szerzői jogokat is figyelembe kell venni. Amennyiben engedély kiadására kerül sor, az érvényteleníti a fenti általános érvényű engedélyt, és annak egyértelműen tartalmaznia kell a felhasználással kapcsolatos esetleges korlátozásokat.

Borítókép: © rarrarorro - stock.adobe.com